

PERSBERICHT 20 januari 2015

Verslag aan het Waals Parlement Twee steunregelingen voor de sociale economie

Het Rekenhof heeft een audit uitgevoerd van twee steunregelingen voor de sociale economie in het Waals Gewest. Omdat de steunregelingen in de gegeven sector aan belang winnen, heeft het Rekenhof zich gericht op de initiatieven tot ontwikkeling van de werkgelegenheid in de sector van de buurtdiensten met een maatschappelijk doel (IDESS) en de erkende inschakelingsbedrijven. De leemtes die uit het onderzoek naar voren komen, tonen aan dat de gewestelijke autoriteiten niet genoeg grip hebben op het beleid, met name op het vlak van de kosten en de duurzame socioprofessionele inschakeling van werkzoekenden die moeilijk aan de bak komen.

IDESS

Toekenning van subsidies en naleving van criteria

Wat de buurtdiensten betreft, heeft het Rekenhof vastgesteld dat de erkende structuren globaal gezien voldoen aan de criteria die zijn bepaald door het decreet van 14 december 2006 betreffende de erkenning en de subsidiëring van de IDESS.

Verwezenlijking van de doelstellingen

De Waalse regering had de oprichting aangekondigd van 60 erkende structuren met minstens 1.000 voltijdse equivalenten (VTE) tegen 2009. In 2009 was het aantal erkende initiatieven bereikt, aangezien 62 structuren waren erkend. Het Rekenhof kon de verwezenlijking van de vastgelegde doelstelling inzake werkgelegenheid echter niet evalueren omdat het gewest daarvoor niet over bruikbare gegevens beschikt.

Er werd overigens geen enkele doelstelling vastgelegd voor de periode na 2009. In het kader van de herziening van het IDESS-decreet heeft de minister zich ertoe verbonden meer precieze doelstellingen vast te leggen.

Sociale-inschakelingsbedrijven

Toekenning van subsidies en naleving van de criteria

Het Rekenhof heeft vastgesteld dat inschakelingsbedrijven die niet voldeden aan de vereisten van het decreet van 18 december 2003, toch een erkenning en steun kregen. Zo ging 20,25 % van de erkenningen in de periode 2010 tot 2012 naar inschakelingsbedrijven die volgens de analyse van de overheid en van de sociale inspectie niet alle criteria in acht namen. Het Rekenhof beschouwt de uitbetaling van die subsidies bijgevolg als onwettig. Als louter het kmo-criterium in aanmerking wordt genomen, werd tussen 2009 en 2012 een bedrag van 12.704.611,63 euro aan subsidies onterecht betaald. Dat komt neer op 32 % van de

steun die tijdens die periode werd uitgekeerd. Nagenoeg de helft van dat bedrag vloeide naar één enkele groep van inschakelingsbedrijven.

Het nieuwe decreet van 19 december 2012 breidt de steunregeling uit tot bedrijven die verenigd zijn door een gemeen aandeelhouderschap en tot grote ondernemingen, waardoor het zich in tegenstelling tot het vorige decreet niet meer enkel richt op kleine ondernemingen.

Aangezien het kmo-criterium voortaan niet meer moet worden nageleefd, zijn de oorzaken van onregelmatigheden die frequent werden vastgesteld bij de toepassing van het vorige decreet van 2003, uit de nieuwe reglementering geschrapt voor erkenningen die verleend werden sinds die nieuwe reglementering in werking trad.

Cumul van subsidies – excedentaire loonkostensubsidiëring

Het Rekenhof heeft vastgesteld dat erkende inschakelingsbedrijven ook maatregelen van de federale Staat genieten (dienstencheques, SINE en ACTIVA).

De gewestelijke reglementering die de aanwerving regelt van werkzoekenden die door de inschakelingsdecreten beoogd worden, omvat geen verbod op het cumuleren van gewestelijke en federale subsidies. Het decreet van 2003 stelt wel dat alle steunmaatregelen samen niet hoger mogen zijn dan de brutoloonkost van een werknemer en de daaraan verbonden lasten.

Het Rekenhof heeft vastgesteld dat die regeling erg voordelig is voor ondernemingen die de gewestelijke erkenning als inschakelingsbedrijf combineren met de federale erkenning als dienstenchequeonderneming. Uit de audit van het Rekenhof is naar voren gekomen dat die ondernemingen subsidies ontvangen die hoger zijn dan de brutoloonkost van de werknemers. Door steunmaatregelen te combineren, komen die ondernemingen tot winstmarges die 49 tot 131% van de loonmassa bedragen. Als de kosten met betrekking tot diensten en diverse goederen in de analyse worden opgenomen, bedraagt het excedent nog 7 tot 53% van de loonmassa.

De subsidies aan inschakelingsbedrijven worden opgetrokken sinds het decreet van 19 december 2012 in werking trad. Als er niet wordt ingegrepen, zal de problematiek van de excedentaire subsidiëring nog toenemen.

Het Rekenhof vraagt dat de minister die bevoegd is voor Sociale Economie maatregelen zou nemen om excedentaire subsidiëringen te vermijden.

Beoordeling van de doelstelling inzake de socioprofessionele inschakeling van werkzoekenden door inschakelingsbedrijven

De inschakelingsgraad schetst de verhouding tussen het aantal gesubsidieerde werknemers en het aantal dat na afloop van de subsidiëringperiode (vier jaar) onder contract werkt. Dat is amper 27,9%. Bovendien gebeurt de inschakeling voornamelijk binnen de inschakelingsbedrijven zelf.

Het oude noch het nieuwe decreet omvat bepalingen aangaande de inschakelingsbedrijven die precieze doelstellingen definiëren en indicatoren om de vooropgestelde inschakelingsgraad van de betrokken werkzoekenden te meten. Bovendien preciseert geen van beide decreten of werknemers bij voorkeur in de traditionele arbeidsmarkt moeten worden ingeschakeld, dan wel in de inschakelingssector aan de slag moeten blijven.

Het Rekenhof heeft de gewestelijke autoriteiten aanbevolen de doelstellingen van dat beleid te bepalen.

Antwoord van de minister

De minister die bevoegd is voor Sociale Economie heeft zijn opmerkingen meegedeeld in een brief van 12 juni 2014. De opmerkingen zijn als bijlage toegevoegd aan het auditverslag.

Wat de IDESS betreft, vindt de minister dat het inderdaad opportuun is rekening te houden met de aanbeveling van het Rekenhof en meer precieze doelstellingen vast te leggen dan die welke in het decreet van 14 december 2006 vervat zijn in termen van creatie van IDESS, inschakeling en oplossingen voor sociale en maatschappelijke behoeften die onvoldoende worden ingevuld.

Wat de inschakelingsbedrijven betreft, bevestigt de minister dat de erkenningen en subsidies werden verleend vanuit de bekommernis om de wetgeving na te leven, om de overheidsgelden goed te besteden en om de ontwikkeling te steunen van een sector die niet alleen bijdraagt tot de economische ontplooiing van Wallonië maar ook de socioprofessionele inschakeling bevordert van werklozen die moeilijk aan de bak komen. De wijzigingen die zijn doorgevoerd door het decreet van 19 december 2012 hebben volgens de minister geenszins tot doel onregelmatigheden of misbruiken te verhullen. Ze zijn bedoeld om de uitbouw en professionalisering van de inschakelingsbedrijven te steunen, wat in het verlengde ligt van het beleid dat sinds 2003 ter zake wordt gevoerd.

Informatie voor de pers

Het Rekenhof controleert de openbare financiën van de federale Staat, de gemeenschappen, de gewesten en de provincies. Het draagt bij tot de verbetering van het overheidsbeheer door nuttige en betrouwbare informatie die voortvloeit uit een tegensprekelijk onderzoek, toe te zenden aan de parlementaire vergaderingen, aan de beheerders en aan de gecontroleerde diensten. Als collaterale instelling van het parlement werkt het Rekenhof onafhankelijk ten opzichte van de overheden die het controleert.

Het verslag over de twee steunregelingen voor de sociale economie in het Waals Gewest (in het Frans), de samenvatting (F+N) en dit persbericht (F+N) staan op de website van het Rekenhof: www.rekenhof.be.